Leto X. V.b.b. Dunaj, dne 31. decembra 1930 Št. 52.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25·—; celoletno: Din. 100·—.

Srečno novo leto!

Uredništvo in upravništvo.

Avstrijska sodišča.

V Avstriji imamo 1348 stalnih in 120 pomožnih sodnikov. Na 4347 prebivalcev pride že en sodnik, tako da pride sodnik skoroda že na vsako večjo občino. Položaj se še bolje pozna, ako naše razmere primerjamo z razmerami v sosednih državah. Na Švedskem pride en sodnik na 7600 ljudi, na Norveškem na 8800 ljudi, v Italiji na 9770, na Danskem na 13.430, v Franciji na 20.000 ljudi. V Nemčiji pride na 6651 ljudi en sodnik, in tamošnji sodniki pravijo, da je sodnikov preveč, mi pa jih imamo 40% več nego Nemčija in pri nas se še pravi, da je sodnikov premalo.

Tu ni vse v redu. Sodniki so zaposleni z opravki, ki bi jih lahko opravil drug uradnik, ki državo manj stane. In sicer je polovica sodnikov zaposlena s takimi opravki. Sodniki v Nemčiji se nam smejo, da pri nas dražbe na premičnine izvaja sodnik. Posli v zemljiški knjigi se povsod opravljajo od zemljiških knjigovodij, a pri nas mora vse to pred sodnika, ko bi tisto stvar lahko in dobro opravil knjigovodja. Priznani učenjaki kakor Unger, Roller, Walker pravijo, da so v Avstriji zapuščinske obravnave tovarne za akte brez pomena. Ves ta stroj leti prazen, vse to je le navidezno delo. Koristi otrok je treba bolje varovati s priprostejšo upravo. Avstrijske zapuščinske obravnave so stvar zase, zoper katero se kmečki poslanci že dolgo ali zastonj upirajo. Oskrbovanje mladoletnih otrok in zadružnega registra zahteva veliko število sodnikov, zato jih pa za pravosodje v civilnih in kazenskih zadevah primanjkuje. Pravosodno ministrstvo je l. 1926 vpeljalo pravne oskrbnike (Rechtspfleger) za premičninske dražbe, ko se je do tedaj delo pri dražbenih sodiščih neznosno vleklo in množilo. Odslej se je sodnijsko delo na Dunaju pomnožilo dvakrat, ali se točno opravlja. Isti uspeh se je s sodnijskimi oskrbniki dosegel v Gradcu in pri drugih velikih sodiščih. Vsled tega je pravosodno ministrstvo predlagalo, naj se ti pomočniki nastavijo za zemljiško knjigo za male zapuščinske obravnave, za jerobstva in trgovinske stvari. Proti temu predlogu se je strastno postavila zveza sodnikov, ali justični odsek, narodni in zvezni odbor so ga soglasno sprejeli. Vendar se ta načrt ni mogel izvesti, ker se je zveza sodnikov protivila. Le nekateri sodnijski predsedniki in dalekovidni sodniki so si vzgojili do zdaj že 450 oskrbnikov, katerih delovanje popolnoma odobrujejo odvetniki in notarji. Trgovske zbornice kar pohvalno priznavajo, da se zdaj pri sodiščih, kjer so se nastavili ti oskrbniki, točno dela, ter želijo, da se ti oskrbniki nasplošno povsod uvedejo. Justična uprava je ponosna na svoje oskrbnike. Zdaj bo treba razbremeniti sodišča za civilne in kazenske zadeve. In tu si nasprotujeta ministrstvo ter zveza sodnikov. Zveza hoče, da se pomnoži število sodnikov, ministrstvo pa hoče, da se uvedejo povsod oskrbniki; tako bo precej sodnikov prostih in ti se naj denejo tja, kjer je več dela. Ministrstvo se pri tem opira na dejstvo, da imamo v Avstriji vse preveč sodnikov, neprimeroma več kakor drugod in če se naj omejuje število uradnikov, naj se omeji število tam, kjer se s številko dokaže, da je preveč ljudi. Tako bo mogoče tudi mala sodišča kakor v Železni Kapli vzdržati: en sodnik in eden ali dva oskrbnika urad lahko vzdržijo. Zadnje dni pa je zveza sodnikov nastopila zoper nastavljanje oskrbnikov, češ, da se hoče akademično izobražene sodnike nadomeščati z navadnimi nižjimi uradniki. Dr. Loebell, vodja oddelka za upravno reformo, zavrača zvezo sodnikov.

Siromašno naše ljudstvo mora seve zahtevati, da se pri nas ne nastavlja tri ali štirikrat toliko sodnikov kakor drugod, ker jih toliko ne more plačevati. Zahtevati pa se mora tudi, da se na sodiščih dela točno naprej in zahtevati se mora, da se zlasti uredbe, ki povzročajo proces brez konca in kraja, kakor n. pr. naše „varstvo najemnine“ že kmalu odpravijo.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. V Beogradu je imela 11. t. m. vlada pod predsedstvom kralja sejo, na kateri je razpravljala o programu za bodoče leto. Na seji se je govorilo o znižanju davčnih bremen. Zemljarina se zniža za 2%, trošarina na vino za 50%, zviša se trošarina na pivo in špirit, sprejme se odredba po petletnih obrokih za vse davčne zaostanke, davčni zaostanki se vknjižijo na račun novih davkov, obrestna mera zaostalih davkov znaša samo 3%, izdela se novi monopolski zakon in postopek o monopolskih prestopkih. Za kmetijstvo se ukine izvozna carina na volno, izvozne carine na vse kmetijske izdelke, carine na stroje za kmetijstvo in pluge, večje površine zemlje se napravijo sposobnejše za kulturo, izboljša se plemenska živina in semena, povečajo se nasadi drevesnic in trt in znižajo cene, zviša se podpora kmetiškim zadrugam, zniža se obrestna mera agrarne banke in podpore zadružništvu zvišajo, agrarna reforma se likvidira in izplačajo se odobreni krediti. Poleg tega so bili sprejeti važni sklepi glede pogozdovanja, izkoriščanja gozdov, pašnih zadrug, ureditve hudournikov, zgradb vodnjakov, vodovodov in bolnišnic, znižanja železniških tarif in izboljšanja prometa, organizacija izvoza, razbremenitve občin in varčevanja v proračunu. Če se vsi ti sklepi izvedejo, se bo gospodarska kriza zelo omilila. Iz vsebine razgovor in sklepov na seji je razvidno, da je bila to nekaka proračunska seja, na kateri se je ugotavljalo, katerim vprašanjem naj ministrstva predvsem posvetijo svojo pažnjo. Seja je bila nekak odjek obljub, ki so jih ministri dali ob svojem potovanju po državi.

Pripravljalna razorožitvena komisija je pričela 6. nov. zasedati v Londonu. Prvotno je bilo zastopanih v komisiji 18, sedaj pa je v njej zastopanih 32 držav in okoli 200 strokovnjakov, večinoma vojaški in pomorski. Časnikarskih poročevalcev je nad 120. Nemški predlog, da se skliče splošna razorožitvena konferenca in določi datum sklicanja ter da se zniža število rekrutov pri vsakoletnih naborih, je propadel. Od letošnjega zasedanja je odvisno, ali bo mogoče obstoječa nasprotstva ugladiti v toliko, da se bo dalo že tekom prihodnjega leta računati na sestanek velike razorožitvene konference, ki naj prinese definitivne sklepe o splošni razorožitvi sveta. Sprejet je bil francoski predlog o dejanski vojski in temeljno načelo o trajanju kadrskega roka. Med zastopniki petih pomorskih velesil je bilo doseženo soglasje o načrtu, po kakšni metodi naj se omeje vojne mornarice. Razprave ne gredo gladko. Pokazale so se velike razlike v mišljenju posameznih delegacij, ki so si zelo nasprotovale. Sprejet je bil predlog, naj bi pogodbene stranke izmenjavale vse podatke o oboroževanju in način, kako si zamišljajo razorožitev. Večina odbora se je izjavila za znižanje vojnega materijala z omejitvijo vojnih izdatkov. Odbor je sprejel angleški predlog, da se morajo izdatki za oboroževanje objavljati. Posamezne vlade bodo obvezane, da vsako leto predložijo glavnemu tajništvu sestavo vseh izdatkov za oboroženo silo na kopnem in morju ter v zraku, kakor tudi za vzdrževanje vojnega materijala. V Ženevi se ustanovi stalna komisija, ki bo nadzorovala izvajanje razorožitvene pogodbe. Načrt o razorožitveni pogodbi vsebuje tudi določbo, s katero se države obvezujejo, da ne bodo v slučaju vojne uporabljale kemičnega orožja. Nemški delegat je k temu dodatno predlagal, da se prepove tudi drugo napadalno orožje. Predlog ni bil sprejet. Komisija je pretekli teden svoje razprave zaključila. Splošno poročilo je bilo sprejeto in večina je osnutek pogodbe sprejela. Nemčija, Italija in Rusija so izjavile, da je pogodba v sedanjem osnutku zanje nesprejemljiva. Pripravljalna razorožitvena konferenca je končala svoje dolgotrajno zasedanje takorekoč brez pozitivnega uspeha in bo imela prihodnja razorožitvena konferenca težko delo.

Španija. V državi večnih nemirov je prišlo v zadnjem času do prav resne vstaje. Pričela se je ob francoski meji v mestu Jaca. Vstaja v Jaci je imela republikanski značaj. Takoj se je sestal ministrski svet in vlada je poslala vojaštvo, ki je civilni upor kmalu udušila. Voditelji upora so bili takoj obsojeni po vojaškem sodišču in ustreljeni. V Jaci se je uprla tudi trdnjavska posadka. Pri spopadih je bilo okrog 20 mrtvih, veliko ranjenih in okoli 1000 ujetih. Vseh upornikov je bilo 3000. Zaenkrat je zaznamovati 440 aretacij politikov, dijakov in drugih, kar kaže, da so se uporu pridružili tudi dijaki in profesorji. Nad Madridom so se pokazala letala, ki so metala letake s pozivom na vojaštvo, da se pridruži upornikom in tako prepreči nedolžno prelivanje krvi. Upor pospešuje stavkovno gibanje, ki je izbruhnilo v vseh večjih mestih. Vlada vstaji ne pripisuje prevelikega pomena. Vendar uporniško gibanje ni tako brez podlage, ker vlada je proglasila nad vso Španijo obsedno stanje. Vstaji se je pridružila tudi madridska letališka posadka. S topovskim ognjem jo je bilo mogoče ukrotiti. Med to posadko je bil tudi letalski major Franco, ki je pred kratkim zbežal iz zapora. Franco je pobegnil z letalom na Portugalsko. Vlada je morala ojačiti vse posadke in celo iz Maroka je poklicala 9000 mož. Poročila o vstaji si močno nasprotujejo, ker so bile prekinjene vse zveze. Vlada je končno udušila upor in zopet vzpostavila zveze z inozemstvom. Vlada pravi, da so se povrnile normalne razmere, vendar je položaj še vedno zelo resen, ker so se uprli tudi mornarji.

Politične vesti. V Guatemali je izbruhnila revolucija. V prestolnici je prišlo do težkih pouličnih bojev med vladnimi četami in uporniki. Uporniki so zmagali, vlada je padla, vladne čete pa so se morale udati. Sestavljena je začasna vlada. — V Budimpešti se ustanovi jugoslovansko-madžarska trgovinska zbornica. Nova zbornica bo iskala resnega sodelovanja med vladama in trgovci obeh držav ter tako pospeševala razvoj gospodarskih zvez. Izdajala bo trgovsko revijo v obeh jezikih. — V novi francoski Steegovi vladi je 5 bivših ministrskih predsednikov in 10 drugih ministrov; samo 3 člani so prvič ministri. Od bivše vlade so ostali v novi samo trije ministri. Nova vlada hoče delovati za pomirjenje in sporazum. — Objavljene so bile številke ljudskega štetja leta 1921 v Julijski krajini. Po uradni statistiki je v Julijski krajini in v Zadru vsega 999.987 prebivalcev. Od teh je 32.234 inozemcev. Slovencev priznava poročilo 258.944, Hrvatov 92.800, Furlanov 51.489, Nemcev 4185, Italijanov pa 479.591. Med najbolj zanimive ugotovitve uradnega poročila spada trditev, da niti v Trstu niti v popolnoma hrvatskem Bersecu ni nobenega človeka, ki bi bil zmožen srbohrvaščine. Nemški jezik ne obvlada nikdo v vsej Julijski krajini, samo Trbiž jih nekaj priznava. — Zase-

danju Društva narodov, ki bo otvorjeno 19. januarja, bo predsedoval dr. Curtius. Glavni predmet dnevnega reda bo predlog jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkoviča, da se določba, da ne smejo biti pri postopanju o tožbah narodnih manjšin kot člani odbora zastopniki prizadetih držav, raztegne tudi na one odbore, ki se posvetujejo o dopustnosti, oziroma nedopustnosti teh tožb. Razen tega se bo Svet Društva narodov pečal z vprašanjem Gornje Šlezije. — Parlamentarni običaj je takšen, da se na prvi seji novo izvoljenega deželnega zbora izvoli predsednik deželnega zbora in deželna vlada. To se pri nas na zadnji seji ni zgodilo, ker pogajanja radi osebe deželnega glavarja niso bila zaključena. Pogajanja tudi trenutno še niso zaključena in se deželni zbor sestane šele po božičnih praznikih, da izvede volitve in sprejme parmesečne dvanajstine. — Ker proračuna ni bilo več mogoče spraviti pod streho, je parlament sprejel dvomesečne dvanajstine. Parlament dela zelo pridno in razprave se vršijo v umerjenem tonu ter sploh ne bo šel na božične počitnice, ampak bo prekinil zasedanje samo za dva dni. tSavljen je bil predlog, da se prepove film „Na zapadu nič novega", ki zelo naravno slika boje na Francoskem. Namen filma je, da pokaže grozote vojne in vzgaja ljudi k miroljubnosti, k sovraštvu do vojne. V Nemčiji so ta film prepovedali. Kakor v Nemčiji, tako bi tudi pri nas ne smelo gledati ljudstvo filma, ki pospešuje mirovna stremljenja. Zahteva po prepovedi je jasen odmev mišljenja in stremljenja krogov, ki zahtevajo prepoved filma. — Listi poročajo o revolucijonarnem pokretu v južnozapadnih pokrajinah Venezuele. 300 upornikov je v Labateri razorožilo vladne čete. Uporniki so ubili visoke funkcijonarje in zanetili ogenj v mestni hiši, kjer so pogoreli vsi javni arhivi. Vlada je izdala izjavo, v kateri pravi, da gre za razbojništvo in da neredom ni pripisati revolucijonarnih namenov.

DOMAČE NOVICE

Prihodnja številka izide v sredo dne 7. januarja 1931.

Zagotovite si volilno pravico! Na podlagi ustave se imajo v decembru sestaviti nove meščanske liste, ki tvorijo podlago za volitve. Vsaka hiša, tudi na deželi, dobi svojo polo, v katero vpiše hišni gospodar vse volilne upravičence. Že v decembru se je bilo treba pobrigati za volilno pravico, kdor pa tega ni storil, naj stori to v času od 1. do 31. januarja 1931, v katerem času so volilni imeniki vsakomur na vpogled. Cel mesec januar traja reklamacijska doba. Volilno pravico, oziroma v meščanski listi mora biti vpisan vsak državljan, ki dopolni 31. januarja 1931 21. leto, to so vsi, ki so bili pred 31. januarjem 1910 rojeni. Posebno mladi volilci, ki bodo prihodnje leto prvič volili, naj pazijo, da bodo vsekakor vpisani. Pri letošnjih volitvah jih je veliko stotin moralo samo občutiti, da morejo voliti samo tedaj, če so pisani v volilnem imeniku, ker pred volitvami ni več reklamacijskega postopanja. Letos imamo volitve predsednika republike. Do novih volitev v deželni zbor bržkone ne bo prišlo, ker bodo tvorili večino v deželni vladi in deželnem zboru socijalni demokrati in Schobrov blok, kar bo prišlo do izraza pri volitvi deželnega glavarja. Presenečenja pa nikakor niso izključena. Zato se je treba za volilno pravico pobrigati pravočasno. Posebno občinski zaupniki naj bi storili svojo dolžnost. Prepis volilnega imenika je nujna potreba.

Naše šole. Na kakšen način se v naših šolah ponemčuje, ko učitelji že naravnost ukazujejo, kako morajo govoriti otroci doma, naj kaže naslednje pismo, ki ga je poslal nek učitelj staršem: „Warum lassen Sie die Kinder untereinander nicht deutsch sprechen? Die Mathilde muss es dem Georg lernen! Ich habe dem Georg zur Aufgabe gegeben, dass er daheim mit der Mathilde deutsch spricht und deutsch lernt, dass er in der Schule endlich einmal sprechen kann. Es ist schon höchste Zeit." (Zakaj ne pustite, da govorijo otroci med seboj nemški? Matilda mora učiti Julija! Dal sem Juriju nalogo, da govori doma z Matildo nemški in se nemški uči, da bo mogel v šoli vendar že enkrat govoriti. Je že skrajni čas.) — Če bi se poučevalo na utrakvističnih šolah na način, kakor ga zahtevamo Slovenci na podlagi materinščine, bi bila taka pisma odveč in otroci bi se tudi v resnici nekaj naučili za življenje. Sedanja šola ne vrši svoje naloge, ker učenje nematernega jezika ni izključni namen ljudske šole.

Bilčovs. (K novemu letu.) Bliža se leto 1930 svojemu zatonu v morje brezkončne večnosti. Treba je, da se ozremo nekoliko nazaj in položimo račun. Novi čas, nove razmere. In kdor času ne sledi, ostane osamljen in se mora pustiti voditi od naprednejših. V gospodarstvu smo v zadnjih letih napredovali v taki meri, da bi človek, ki tega napredka ni sam doživljal, moral strmeti. Zabredli pa smo v takšne razmere, da se s strahom vprašujemo, kaj bo, če pojde tako naprej. Dasi smo precej oddaljeni od važnejših prometnih žil, vendar se vpliv mesta opazuje tudi pri nas v precejšnji meri. In ravno to je v marsičem tudi vzrok naših razdrapanih razmer. Mladina, ki je nekdaj še znala ubogati, hoče biti danes prosta, si ukazovati sama, če ne celo drugim. Dogodili so se celo slučaji, da je ravno propalost mladine kratila veselje svatov na ženitovanjih. Mladini manjka prava vzgoja. Ob novem letu se moramo vprašati, kako bomo usmerili vse nehanje, da se temu odpomore. Naša mladina se ne sme puščati v družbo, ki jo pokvarja, ampak naj se druži v dobrem društvu. Saj ga imamo. Izobr. društvo naj bi bilo središče naše mladine. Knjige, predavanja, petje itd. naj veseli mladega človeka! To so najboljši pripomočki, da postane dober član človeške družbe in napreden gospodar. Starši, prevdarite enkrat resno to in videli boste, da so besede dobro mišljene. Oklenimo se naših starih vzgojnih metod! Srečno novo leto želimo vsem čitateljem Bilčovščani!

Želinje—Rute. (Smrt.) Dolg sprevod žalujočih pogrebcev se je vil dne 5. t. m. preko naše rebri v smeri proti Želinjam. Nesli smo k zadnjemu počitku našega Jožefa Mesnerja, p. d. Harnika. Ravno je bil prvi sneg belil dol in log, bele rože so padale in stlale pot mesto ravnokar ovenelih vrtnic in krzanten, ali pa so se zvezde utrinjale in spremljale trudnega zemljana v boljšo večnost. Da, oboje, rože in zvezde so se zgrinjale v odprti grob, da zopet vstanejo in krasijo ruševino, pod katero spi mož, kakršnih je le malo. Dasiravno je prekoračil že 70. leto, vendar nismo pričakovali njegove smrti, ker je bil še krepak ali pa iz strahu, da nas bo zopet manj. Bil je mož trdega dela in izraza, kakor je trd kruh, ki mu ga je dajala njegova gruda naših Rut. Bil pa je mož jeklen in neizprosen, kadar se je šlo za slovenski rod in vero. Preizkusil in gledal je težke dneve slovenskega naroda, videl boje in poraze, malo veselega, a ostal je mož. Ko se je pričela pri nas vpeljavati v cerkev nemška pridiga in petje, ga je hudo zadelo. Kakor več drugih, smo po tem tudi njega zelo redko videli v Želinjah. Na vprašanje je odgovoril: Za tri do štiri Nemce so nemške pridige, za nas domačine pa so suhe skorje! Vendar svojih verskih dolžnosti ni zanemarjal in hodil s svojimi v bližnjo sosedno faro v Št. Štefan k božji službi. Želimo mir njegovi duši, žalujočim preostalim pa naše globoko sožalje!

Drobne koroške novice. V tednu pred 13. t. m. se je pomnožilo število podpiranih brezposelnih na Koroškem za 811 na 9556. — 15. t. m. so neznani vlomilci vlomili v državno obrtno šolo v Celovcu in odnesli več orodja in denarja. Škoda znaša okrog 300 S. V poročilu o prvi seji novega deželnega zbora pravi „Arbeiterwille": „... pri tem more dobro oboroženo oko odkriti za landbundovci redke ostanke vsenemcev, ki so morali doživeti usodo, da imajo danes, katerih predniki so nekdaj neomejeno vladali Koroško, istotako dva zastopnika, kakor od njih kot ‚manjvreden narod" označeni Slovenci." — V „Bauernzeitung" čitamo dopis iz Dobrle vasi, ki pravi, da vladajo v dobrlovaški občini razmere, ki jih je treba javno ožigosati. Za te neprilike je v prvi vrsti odgovoren župan Blaž Krainz, ki je v zadnjih desetih letih že trikrat izpremenil svoje politično naziranje (Koroška slovenska stranka, Landbund, Heimatblock) in je sedaj 100odstotni hajmatšiclar, ki se more veseliti posebne naklonjenosti g. Taurerja. Občina Dobrla vas je utrpela 1929 leta škodo po toči. Občina je dobila zato od deželne vlade sredi januarja 1930 1000 S za razdelitev. Podpora se še sedaj ni razdelila kljub pozivom deželne vlade. „Bauernzeitung" vprašuje, zakaj se podpora ni razdelila, zakaj se je uporabljal denar od januarja

PODLISTEK

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!*)

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji doni v vseh čistih srcih na sveti večer.

Mama je, ki na sveti večer osreči svojo ljubo družino z ljubečim srcem, s srcem, ki ljubi kakor le mama zna. Več kot mesec dni dela pozno v noč in v jutranji zgodnji uri različno perilo, plete nogavice in jopice, da položi na sveti večer pod božično drevesce darila.

Mati J. Mirjam je pisala pred božičnimi prazniki odraslemu sinu, da bo le tedaj srečna, če bo živel pošteno, da bo stopil pred mamo na božični večer s čistim srcem. Mama piše: „Zaupaj sin v Vsemogočnega! Priporoči se v vseh zadevah Jezusu in srečen boš..."

K sosedi prideta vsako leto sina praznovat sveti večer. Mlajši je v večjem mestu v veletrgovini, starejši izpolnjuje kot državni uradnik vestno svoje dolžnosti. Mama pozdravi otroka prisrčno. Ko sedi družina vestnega delavca okrog božičnega drevesca in jaslic, pravi mama: „Le pridita vedno obhajati božični večer domu, dokler imata še starše. Ni je osebe na svetu, ki bi vaju tako prisrčno pozdravila, tako ljubeznivo govorila z vama kot mama. A prišel bo tudi čas, ko staršev ne bo več. Veselita se — še smo vsi skupaj v veselju zbrani na sveti večer..."

Mama uredi na sveti večer dom še izredno prijeten. Tudi okusna jedila je pripravila. V srečnih družinah se razlega pesmica: „Sveta noč, blažena noč..."

Vsem dušam, posebno pa tistim otrokom, ki gledajo na sveti večer v mamino oko, v najkrasnejši biser celega sveta, želi blagoslovljene božične dneve Mati.

*) Spis bi imel iziti v božični številki, a je vsled pomanjkanja prostora izostal. Ker je še vedno primeren, ga priobčujemo danes.

Pismo dekletu.

Zadnjič sem šel mimo tvojega okna, v katerem si ti nekaj govorila svojim rožam. Vzel sem si korajžo in pristopil. Takoj se mi je zazdelo, da so ti mar samo rože, da bi jih božala in trgala, za plevel pa, ki mestoma poredko, mestoma nagosto poganja iz tal, se vse premalo brigaš, celo steze so poraščene in tam sem zapazil tudi kup natrgane, že gnile trave, ki ne spada na stezo, da bi se človek spotikal na njem. Pa ne, nisem videl vrta, tebe sem videl in sem se skušal tebi približati dušno. Dekle, ali si to res ti, ki sem te videl od daleč s prešernim smehom in včasih celo pojočo? Zakaj se naenkrat delaš, kakor da bi se sramovala svojega vrta? Ni treba se sramovati. Vem, da je mnogo v njem, kar ne spada vanj in prizanesljiv sem. Idi na delo, solnce je že visoko in delo je častno! Ni treba si skrivati rok; vem, da imaš umazane — pa domislil sem se —, morda imaš preveč negovane? Celo nohte neguješ? Mnogo časa imaš. In rekla si, da si boš dala lasje porezati. Ali boš pač začela tajiti svojo ženskost? Vsaj veš, da ne maram moških deklet. In rečeš: Ali mestna dekleta in sosedova... Kaj te brigajo mestna dekleta in kaj sosedova? Nase glej in na svoj vrt, ki je potreben dela. Če se boš z vnemo poprijela čiščenja, ne boš niti videla mestnih in tudi ne sosedove in morda te začno celo posnemati, sosedova prav gotovo, ker je tvoja prijateljica. In glej, kako ti gre delo od rok; kar zabavno je gledati in kako me veseli, da si me ubogala. Zdi se mi pa, da imaš prekratko obleko. Pa zaenkrat naj bo: Samo hudimana, ne hodi mimo tiste trave, ki že rodi seme. Ven ž njo! Pa glej, kaj je to? Ozri se! Za teboj že raste spet plevel. Ali zdaj vidiš, koliko imaš dela? Na steze ne pozabi, to pravo skladišče za smeti in plevel. Očisti jih, da bo človek, ki bo prišel od nevemodkod, z veseljem stopal po tvojem vrtu, se veselil negovanih cvetk in lepega reda, ter se zaželel biti čuvar tvojega vrta. In ko bo prišla tista ura, ki jo čakaš, se ti ne bo treba bati, ker v tvoj očiščeni vrt sme stopiti le oni, ki je tudi očistil svoje srce in pustil smeti zunaj, ki je tak, kakršnega si želiš v svojih sanjah, to je tisti, kateremu so bile posvečene vse tvoje čiste dekliške pesmi. Dekle, ali si me slišala in razumela? Oh, ko bi to ne bilo tako hudo, težko, težko!... mp.

do sedaj in ali mogoče v vsej občini sploh ni potrebnih posestnikov? — Dne 18. t. m. je bilo v Celovcu zborovanje gospodarskih zadrug. Deželni glavar dr. Lemisch je omenjal, da se je iz plebiscitnega daru zveze moglo marsikaj storiti v zadružne svrhe in za posojilnice. Povdariti moramo, da je bila zvezna podpora namenjena za glasovalno ozemlje, v katerem je 26 slovenskih posojilnic in samo 16 nemških. Slovenske posojilnice so dobile 200.000 S posojila in nemške, ki jih je dosti manj in imajo manjši promet, 800.000 S. Pri tem pa še govorijo Nemci „vom Zusammenhalten". Kje je pravica in reciprociteta? — Iz celovškega lista posnemamo, da je bilo zelo težko spraviti skupaj kuharski tečaj v Libučah. Posebne zasluge si je pri tem pridobil nadučitemj Šešark, doma iz Kočevja v Jugoslaviji. Iredentistično opredeljeni Slovenci, tako pravi list, so poizkusili vse, da bi namen preprečili. Njih odposlanci so romali od hiše do hiše in svarili pred nevarnim nemškim tečajem ter nazadnje uprizorili v Narodnem domu v Pliberku konkurenčni kurz. Dozdaj še nismo slišali, da bi slovenski kuharski tečaji delali konkurenco nemškim, ki imajo za seboj celotni upravni aparat in deželni kulturni svet, pač pa o konkurenčnih tečajih deželnega kulturnega sveta. Da je bil omenjeni nemški kuharski tečaj konkurenčni tečaj napram slovenskemu v Bistrici, kaže dovolj jasno, da so se poizkusnega kuhanja dne 13. t. m. udeležili odposlanci deželnega kulturnega sveta, deželne vlade, Heimatbunda itd. Ni nam tudi znano, da bi se začasno vršil v Pliberku kakšen kuharski tečaj S. K. S. Z. Gg. vidijo strahove, kjer jih ni, njihova fantazija je zelo bujna. Menda se del ni pustil ustrašiti in je poslal svoje otroke v Libuče in je dobro storil. Govorniki na poizkusnem kuhanju so se zahvalili udeleženkam, ker se niso pustile zmotiti po nasprotnih hujskačih. Komentarja k temu ni treba, a vidi se iz vsega, da je služil ta tečaj samo ponemčevalnim namenom. — V Celovški občinski odbor kandidira 8 strank. — Šest ciganov je vlomilo v trgovino Valentina Falleja v Lipi in odneslo 20 kg slanine, 7 steklenic žganja, 10 steklenic malinovca, 1 ogrsko salamo, 15 kg pražene kave, sira, sladkorja, denar in nekaj tujih valut. Bežali so proti Beljaku. — Pri Romanu v Vogrčah je eksplodirala peč, ko so jo letos prvič zakurili. Dvajset šip je popokalo, spečim otrokom pa se ničesar ni pripetilo, četudi so drobci peči zleteli na vse strani. Nepojasnjeno je, odkod je prišel smodnik v peč. — V Svetni vasi je zopet pričela obratovati Wittgensteinova žaga, ki je poleti pogorela. Urejena je na električni in parni pogon. Na dan zreže 130 kubičnih metrov lesa. — G. župniku Viktorju Ruprechtu v Svečah je nekdo ukradel 60 S gotovine in 2 štambilki župnijskega urada. — Posestniku Šimnu Božiču v Šmartnu pri Rožeku je nekdo ukradel kozo v vrednosti 50 S. —Tatovi so obiskali tudi trgovca Lederhasa v Št. Ilju in mu odnesli tobaka, denar, 6 kg prekajene slanine, 4 kg masti, žganje in razno konfekcijsko blago. Poleg tega so ukradli ob Dravi še čoln in se odpeljali. — Sejmi v januarju: 12. v Pliberku in Beljaku, 19. v Št. Vidu ob Glini.

DRUŠTVENI VESTNIK

Kaj je sveti Miklavž povedal Selanom?

Sveti Miklavž ima menda Selane posebno rad, ker je letos prve obiskal nje. Že v nedeljo pred njegovim godom so mladi in stari napolnili dvorano v Cerkvenem domu, ko se je razglasilo, da pride. Poučna in vesela igra „Kje je meja?" je najprej spravila občinstvo v dobro voljo. Ljubek otroški prizorček „Volk in ovčice" jo je še povečal. Deklamacije so izražale hrepenenje po sv. Miklavžu in njegovih darovih in končno se je prikazal častitljivi svetnik z belo brado in v lepi škofovski opravi. Angel ga je spremljal, v ozadju pa je kukal iz tal sam črni rogač z verigo. Vse je posluhnilo, ko je nagovoril dostojanstveno vse nazoče:

„Ljubi otroci, prijatelji moji in častilci! Prvič stopam danes jaz, sveti Miklavž v vaš veličastni Cerkveni dom, v dom, ki je bil zgrajen iz potrebe, ljubezni in požrtvovalnosti vaši, ljubi Selani. Vse, karkoli je kdo pripomogel z darovi, delom, vožnjo ali na druge načine, vse to imam jaz zapisano v tej zlati knjigi življenja, vse mu bo dobri Bog povrnil na mojo priprošnjo. Naj služi ta dom vzvišenim namenom: od tu naj se širi po okolici prava izobrazba, verski duh, da vsi spoznajo: naša sreča je pri Bogu!

Bog je dal vsakemu človeku dve svetinji: vero in materinski jezik. Nihče na svetu nima pravice ti svetinji zatirati, vsak jih mora po božjih in človeških postavah spoštovati. Pa tudi sam nima nihče pravice ti svetinji zaničevati ali zavreči. Žalibog se je to zgodilo pri zadnjih volitvah tudi v vaši fari. Le preveč je bilo med vami takih, ki so oddali svoj glas celo takim, ki hočejo vzeti ljudem pomalem vero iz src in jih odtegniti proč od Boga! Verjeli so volkovom, ki so prihajali k njim s sladkimi besedami lepih obljub, v resnici pa so najhujši sovražniki ubogega slovenskega naroda na Koroškem. Ne verjemite jim več, bodite vselej verni Slovenci in se kot take skažite pri vsakih volitvah!

Vidim pa letos pri vas tudi marsikaj, kar je hvale ali graje vredno. Imate zmirom stanovske nauke, imeli boste duhovne vaje. Praznovali ste letos prvič materinski dan. Tako je prav, ljubi otroci, mali in veliki, da vsaj en dan v letu darujete svojim mamicam, ki so vaše največje dobrotnice na tem svetu. O srečni, ki jih še imate, oni, ki ste jih zgubili, pa molite zanje! V osmih dneh boste obhajali dekliški dan. Pridno se pripravljajte nanj, dekleta, da bo ta dan slavlja za vas nekokšna predigra za gospodinjski tečaj. Tečajnice, že danes vas opozarjam, da prinesite na tečaj pridne roke, pošteno srce, bistro glavo, pamet pravo!

Kaj pa pevski zbor? Ali so vam mar zamrli glasovi? Naj zopet veselo in pogosto donijo melodije vaših pradedov tu v dvorani in pod lipo in blažijo srca!

Društvo vaše samo životari. Zakaj ne živi življenje živahnega desetletnega fanta? Postavite se letos ob desetletnici delovanja! Sezite po igrah iz domačega življenja, vadite se v nastopih z deklamacijami in govori in živahneje bo! Nudite mladini poštenega razvedrila, da ga ne bo iskalo v pijači, na plesiščih in drugih kvarnih zabavah. Prazen je zdaj izgovor: ni primernih prostorov! Ta lepa dvorana vas rada sprejme v svoje okrilje!

Postavili ste letos tudi gasilni dom! Požarni brambovci, le držite se svojega gesla: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč! Varuj pa sv. Florijan vaše domove ognja, da bo treba požarnima brambama biti vedno samo v rezervi!

Dobro, da so zdaj pri vas v Avstriji našli petrolejske vrelce, ker vaša elektrika vam slabo sveti. Zvečer samo malo pomežikne, potem pa se zavije v temo.

Ni tudi prav, da se medved že tri leta potika po vaših gorah in dolinah. Lovci, ali so vam vaši pihalniki zarjaveli? Ali se vam ne smilijo uboge ovčice, ko romajo kosmatinu v nenasitno žrelo? Več korajže, več lovske častihlepnosti!

In zdaj, ljubi otroci in odrasli Selani! Karal sem vas, kar ni bilo prav in hvalil sem vas, v kolikor ste hvale zaslužili. Za pridne imam tudi več daril pripravljenih. Kateri pa ne boste obdarovani, glejte, da se poboljšate, da vas obdarujem prihodnje leto, ko zopet pridem!"

Po tem govoru je Miklavž delil darila maiim in velikim. Mali so morali večkrat pokazati, koliko znajo krščanskega nauka, pa tudi za odrasle je imel opomine in pohvalo. Končno se je poslovil:

„Zdaj pa je prišla ura slovesa. Nocoj moram še daleč, daleč po zemlji. Ko odhajam, želim, naj bo daleč od vas vsa stiska, nevarnost, skrb in bol. Spominjajte se name in tudi jaz bom rad mislil na vas. Čez leto dni se torej zopet vidimo. Bog z vami!"

Pliberk. (Pred vaškim znamenjem.) Izobraževalno društvo priredi na Novo leto pri Brezniku lepo igro „Pred vaškim znamenjem". Začetek ob 3. uri popoldne.

Podravlje. (Gospodinjsko-kuharski tečaj.) Dne 14. oz. 16. decembra 1930 se je končal pri Vosperniku šesttedenski gospodinjsko-kuharski tečaj. Pod strokovnim vodstvom gdč. Hartmannove so se nudile štirnajstim tečajnicam v kratki dobi v najširši meri kuharske in gospodinjske spretnosti. Z umestitvijo tridnevnih duhovnih vaj in predavanjem preč. g. župnika Ulbinga so se tudi duše naših deklet oddahnile. Razstava in Miklavžev večer dne 14. XII. sta uspela preko vsega pričakovanja; premala je bila dvorana za vse goste, morali so se številni vrniti. Preč. g. župnik Poljanec kot predsednik S. K. S. Z. je v široko zasnovanem govoru razložili pomen katoliškega duha v domovih in družini. Nad tri ure smo se zabavali pri pestrem sporedu prireditve, odmore so izpolnili vrli brnški pevci z izbranimi domačimi skladbami in domači tamburaši. Nastop Miklavža z belimi angelci in črnimi škrati je zaključil to krasno dobrouspelo prireditev. Gdč. Hartmannovi gre tem potom naše polno priznanje in hvala za vsestransko dobro organiziran potek tečaja, razstave in veselice. Tudi naših drugih Brnčanov se bomo še dolgo hvaležno spominjali za lepe trenutke, katere so nam nudili s svojo navzočnostjo.

Šmihel nad Pliberkom. Domače društvo priredi na sveti večer v Šercerjevi dvorani božičnico. Nasporedu je tudi igra „Mojstra Križnika božični večer". Začetek točno ob pol 9. zvečer. Vstopnine to pot ne bo, pač pa se prosi prostovoljnih prispevkov v prid gospodinjskemu tečaju. Na prireditev opozarjamo člane in okoličane.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta, dne 28. novembra 1930.

(Konec.)

Razdelitev državne podpore za poljedelstvo.

Supersberg: O razdelitvi se je kulturni svet posvetoval in upati je bilo, da bodo tisti, ki so tu govorili, ljudem stvar pojasnjevali v javnosti. Po zadnji seji pa je „Kärntner Tagblatt" ostro prijel kulturni svet radi razdelitve pomoči za gorjanske kmete. Iz Labudske doline so prihajala poročila, da so se tam ljudje ostro protivili proti načrtu kulturnega sveta. Tudi na konferencah županov se o razdelitvi ni govorilo stvarno. — Ferlič obžaluje, da se je na Dunaju cena mleka znižala za 5 grošev! K posvetovanju naj bi se bilo pritegnilo tudi druge dežele, ker bo cena na Dunaju uplivala na splošno ceno. Da je država na Zili popravila v vojni napravljeno škodo, so smeli Zilani zahtevati. Doline so pod vodo, gospodariti se mora s planinami in zato se pozdravlja, kar se je naredilo v Kotičah. Vsaj je Zila poprej slovela s konjerejo, v vojni so se ljudem pobrali najboljši konji in se niso več vrnili. Ko se je delila podpora planinskim kmetom, je večina mislila, da je tako najbolše, ko se kmetom najbolje pomaga, ako imamo veliko število odjemalcev. — Hernler naglaša, da gorjanci z razdelitvijo niso zadovoljni, ker oni ne morejo napravljati gnojnih jam in naročevati umetnih gnojil in tako od denarja, ki se porabi v ta namen, nimajo nič. — Traussnig: Gorjanski kmetje z razdelitvijo niso zadovoljni; mi smo jim povedali, da nismo zanje glasovali in da je krivična. Ako vlada da podporo za gotov namen, ne sme biti, da bi jo kulturni svet delil po svoje. — Msgr. Podgorc pomirjuje stranke, ki so si segle v lase radi stališča političnega tiska. Do zdaj se je v kulturnem svetu složno delalo in ne sme biti, da bi delitev podpore bila razlog razdora. Ko smo se prvič o stvari razgovarjali, sem opominjal, da je država dala denar za zdaj, ne za naprave, ki bodo uplivale šele v teku let. Ko se je vršil drugi razgovor radi gorjanskih kmetov, so me izvajanja živinorejskega nadzornika prepričala, da sem glasoval za večinski predlog. Te stvari niso takšne, da bi se moglo reči: to je edino pravo! Vsakdo stvar gleda od svoje strani in jo po svoje vidi. Tu je eden predlog upravičen in upravičen tudi drugi. Ko je Ferlič namigaval na vlado, da bi ne bilo treba tolikega pomanjkanja med kmeti, moramo na to odgovoriti, da je krščansko-socijalna stranka ljudska stranka, v kateri so uradniki in delavci poleg kmetov. Vsled tega stranka ne more staviti radikalnih predlogov v korist kmetijstvu, ker bi s tem odgnala uradnike in delvce v drugi tabor in bi se izgubila večina. Dobro pa je, ako se veliki ljudski stranki pridruži druga radikalna in to lahko tvori Landbund, ki pa brez velike kršansko-socijalne stranke ne zmore ničesar. Potem ne smemo kar mirno preiti čez znižanje cene mleka na Dunaju. Kmetom smo svetovali, da pridejo na pridelovanje mleka. Če se mleko tudi ne izplača, bodo nehali tudi z živinorejo. Letos je sušno leto, da ni krme, plače poslov rastejo, državni in drugi davki rastejo in so se v petih letih zvišali za 70%. In zdaj se znižava cena mleka! Kje pa so druge stvari, ki jih kmet kupuje, da bi se znižale v ceni? Tukaj mora kulturni svet kar z vso odločnostjo zahtevati, da cen ne bodo delali sami Dunajčani. — Oswald povprašuje, kam se je dala svota 433.000 S, ki jo je vlada dala lani, da se podpira kmete? Reklo se je, da so okrajni odseki o tem sklepali, ali ni mi znano, da bi bil kulturni svet potrdil te sklepe. S kmetijsko zbornico se uganja politika. Večina kmetov hoče zbornico, ki bi ne delala večjih stroškov kakor svet, pa bi bila bolj demokratična. — — Supersberg: Radi razdelitve se mora še to-le povedati: v deželi je 26.000 kmetij, od teh je sigurno 15.000 gorjancev. Če bi se podpora razdelila, prišlo bi na enega 60 S. Ako s to podporo le ceno svinj držimo

na 20 g, je ljudem več pomagano, ker potem cena svinj drži tudi ceno telet. Radi kmetijske zbornice se mora kmetom povedati, da bo ta stala nekaj denarja. Stvar se zavlačuje od leta do leta, ker hočemo svoje kmetijske sotrudnike, posle, imeti pri sebi v zbornici. V sedanjih slabih časih ima kmečki posel iste potrebe in dolžnosti kakor kmet, ker s kmetom stoji ali pade tudi hlapec. Kako se je porabila lanska podpora 433.000 S, bo poročal dr. Stotter.

Podpora 1929.

Dr. Stotter: Lani je država dala iz tekočih dohodkov izredno poporo v znesku 9 milijonov. Od tega odpade na Koroško 433.000 S. Vrhutega se je dovolilo še 40.000 S, ker se je mislilo, da bo morala dežela kupovati slamo. A ko se slame ni potrebovalo, se je znesek namenil prodajanju kislega sena. V ta namen se je doslej porabilo 20.000 S, druga polovica zneska je še na razpolago. Od zneska 433.000 S se je vzelo 200.000 S, da se opremi kmetijsko šolo, 233.000 S pa se bo dalo okrajnim zvezam. Ko žirocentrala ne daje potrebnih posojil, se je ta znesek za letos posodil deželni zadružni zvezi za naročevanje semen in umetnih gnojil. Okrajne zveze so se o razdelitvi posvetovale in sklenile, naj se ta denar razdeli zadrugam, ki se pečajo z blagovnim prometom. Ta denar se bo zdaj od deželne zveze vračal in izplačal blagovnim zadrugam.

Ljubljanski velesejem. Nj. Vel. kralj Aleksander I. je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo XI. mednarodnega vzorčnega velesejma, ki se vrši v Ljubljani od 30. maja do 8. junija 1931. — XI. dražba kož divjadi se vrši dne 26. januarja 1931 na velesejmu v Ljubljani. Kdor hoče svoj lovski plen ugodno prodati, naj pošlje svoje kože čimpreje na „Divjo kožo", Ljubljana-velesejem, kjer se dobe tudi vsa pojasnila brezplačno.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: V Gradcu je 13. t. m. umrl obdarovanec Noblove nagrade, dvorni svetnik in vseučiliški profesor dr. Friderik Pregl v starosti 71 let. Rojen je bil v Ljubljani leta 1859. Svoje znanstveno delo je začel na vseučilišču v Inomostu in dosegel svetovni glas s svojimi mikroanalitičnimi preiskovanji. Znamenita je tudi njegova jodova raztopina ne samo zato, ker močno vpliva na pokončavanje kali, temveč tudi zato, ker okrepi naravno odporne sile organizma. — Na Dunaju je bilo lani 18.410 živih porodov in 26.679 smrtnih slučajev, vsled česar je nazadovalo število prebivalstva za 8269 oseb. — Dunajska občina bo prihodnjo pomlad zgradila velik zavod za preiskovanje raka. V ta namen je kupila v Bruslju 5 gramov radija za 2 milijona S. — Jugoslavija: Jugoslovanski Sokol ima v teku enega leta svojega obstoja 695 društev z 115.000 člani. Zelo močna nacijonalna organizacija. — Vrhniški avtobus in vrhniški vlak sta 15. t. m. trčila skupaj. Bencin se je vnel in avtobus je bil v hipu v plamenih. Lokomotiva je vrgla avtobus v jarek. Vseh sedem oseb, potniki, šofer in sprevodnik so bili hudo opečeni. Šofer Mihevc in čevljarski mojster Rampih sta v bolnici umrla. — Francija: Oblasti so prišle na sled velikopotezni italijanski vohunski organizaciji. Na hyerskih otokih so aretirali sumljivega človeka, ki je bil vohun. Na njegovem stanovanju so našli dokumente, iz katerih je razvidno, da je mož stal na čelu široko razpredene vohunske organizacije, ki se je zanimala zlasti za vojaške zadeve. Našlo se je mnogo važnih vojaških dokumentov. Aretiranih je bilo več ljudi. — V državni smodnišnici pri Toulouse je zletela v zrak delavnica, kjer polnijo granate in naboje: 4 delavci so bili ubiti, 8 pa težko ranjenih. Del poslopja se je porušil. — Dne 17. t. m. je pri Toulouse eksplodirala kemična tvornica. Poslopje je popolnoma uničeno. Zasutih je bilo 40 delavcev, od katerih bo polovica mrtvih. — V bližini postaje Leon v severni Španiji je zadel ekspresni vlak v tovornega. 14 oseb je bilo ubitih, 20 pa težko ranjenih. Več vagonov je bilo popolnoma razbitih. — Nadaljna poročila iz Španije pravijo, da je mesto Logrono v rokah vstašev in da je bila v Valenciji in več drugih pokrajinah izklicana republika. Vlada ni več gotova, ali ima za seboj večino armade. Par polkov je bilo razoroženih, ker so nezanesljivi, v 23 provincah se vrši generalna stavka. Vlada je odredila splošno mobilizacijo, ki pa ni uspela, vsled česar jo je vlada ukinila. Vlada pa zopet izjavlja, da so se povrnile normalne razmere.

Prorokovanja za leto 1931. Vsako leto poizkušajo zvezdoslovci iz stanja zvezd, jasnovidci pa iz svoje nadarjenosti prorokovati velike dogodke bodočega leta. Pariški zvezdoslovec je optimističen. On vidi v zvezdah za leto 1931 samo ugodne dogodke in posebno velik napredek na tehničnem polju, ki bo prišel iz Francije. Nekemu Francozu se bo baje posrečilo izumiti malo letalo, ki se bo lahko navpično dvignilo in bo postalo nekak zračni izvošček bodočnosti. S tem letalom bo mogoče pristajati na strehah, lope za nje pa se bodo nahajale kar sredi mest, ker bodo zahtevale prav malo prostora. Druga iznajdba bo izvirala iz Amerike. Gre za direktno pretvarjanje solnčne toplote v električno silo. S tem bo ustvarjen nov vir moči ter bo mogoče dobiti elektriko v ogromnih, nepotrošljivih količinah. Ta ameriški izum bo ugodno vplival na razvoj industrije, vendar ga bodo Američani držali v strogi tajnosti in skušali naprej izrabiti za svoje namene. Nekemu nemškemu vohunu se bo končno posrečilo spraviti to tajnost v Evropo in bo izum potem dostopen vsem narodom. V političnem pogledu napoveduje Abel zbližanje med Nemčijo in Francijo, ki bo tvorilo potem temelj za poznejšo zvezo Francije in Nemčije proti sovjetski Rusiji. Prorokinja Fray napoveduje strašno katastrofo v Parizu, tako da bo vse mesto zavito v črnino. Zgorelo bo namreč neko gledališče in bo požar še mnogo večji nego je bil zgodovinski požar Ringtheatra na Dunaju. Fray opisuje l. 1931 kot zelo nesrečno. Katastrofe v nemških rudnikih se bodo nadaljevale in bo še več takih slučajev, ki bodo brez primere v kroniki nesreč. Zgodovinar Violet napoveduje neko kugo, ki bo šla po vsej Evropi. Prišla bo iz neke balkanske države, okužila Madžarsko in Avstrijo in prodrla tudi na zapad, kjer bo zahtevala ogromne žrtve. Zdravniki bodo spočetka brez moči napram tej bolezni, končno pa bo Pasteurjev zavod v Parizu le našel povzročitelja bolezni in tudi protisredstvo. Ameriški zvezdoslovec Lee napoveduje zlasti na higijenskem področju velika odkritja. Lee misli, da bo leto 1931 prineslo odločno zmago nad strašno boleznijo — rakom. Nekemu Nemcu se bo spomladi posrečilo ugotoviti povzročitelja te bolezni. Potem pa se bodo na tem področju velika odkritja kar vrstila, neki londonski serolog pa bo iznašel zdravilo proti tej bolezni. Na tehničnem polju je pričakovati od Nemcev in Amerikancev velikih uspehov. Na neki nemški pokrajinski univerzi bodo izumili nov Roentgen, ki bo fizikalno in medicinsko moč Roentgenovih žarkov močno nadkriljeval. Prihodnje leto bo neki Amerikanec odkril tudi zadnji nepoznani kemični element. Naravnost katastrofalno pa bo l. 1931 za trgovce z dijamanti. V Indiji se bo namreč nekemu učenjaku posrečilo kristalizirati premog in delati dijamante v vseh mogočih barvah. Tako dobljeni dijamanti ne bodo mikroskopično majhni, temveč bodo imeli velikost normalnih dijamantov ter bodo povzročili katastrofalen padec na dijamantskih borzah. Gospodarsko življenje Amerike bo označeval nov napredek neke velike svetovne bančne hiše. Njegov konkurent Whitecomb pa napoveduje za l. 1931 smrt dveh evropskih državnih poglavarjev, nove črne dneve newyorški borzi in strašno katastrofo v Parizu. Na tehničnem področju pa bo izreden dogodek uspeli polet v vsemirje. Balon z nekim učenjakom se bo dvignil 20 km visoko, dočim se bo drugi poizkus ponesrečil.

Uporaba letal v poljedelstvu. Poizkusi, ki so jih izvršili v Ameriki, so pokazali, da je setev s pomočjo letal, kadar gre za velika zemljišča, izplačljivejša nego običajni način z rokami ali strojem. Neki farmar v Oregonu je imel 2000 jutrov zemlje, katero je bilo treba posejati. Izračunal je, da ga velja setev za vsako jutro precej dolarjev, ako se posluži človeške roke. Vrh tega bi trajala setev 4—5 mesecev. Zato se je naglo odločil in kupil letalo, s katerim je v 2 urah opravil vso setev z dnevnim izdatkom niti enega dolarja, vrh tega pa je prihranil še skoro polovico žita, potrebnega za setev s človeško roko. Preureditev letala za ta posebni namen je bila čisto enostavna, potreben je bil samo rezervoar za žito in posebna cev, ki je vodila proti repu. Žito je teklo iz rezervoarja do konca cevi, odkoder je potem enakomerno padalo na zemljo s pomočjo vetra, ki ga je ustvarjal zračni vijak letala. Farmar je tako z letalom v 15 minutah lahko posejal 100 jutrov zemlje.

Za tiskovni, oziroma volilni sklad so darovali: Viktor Ruprecht, Svečę, 10; Luka Pichler, Pazrije, 5; Šimen Ogris, Žihpolje, 1; Franc Schenk, Št. Jakob v R., 5; Andrej Prosekar, Rute, 1; Janez Wieser, Slov. Plajberk, 3; Ivan Sekol, Pečnica, 10; Karol Dobernik, Brod, 2; mesto venca na grob gdčne. Angele Stöcklingerjeve družina Tomanova v Št. Tomažu 20; Miha Rovišnjak, Št. Peter, 1; J. B. Hafner, Celovec 2 S; neimenovana 50 g; Janez Breznikar, Žrelec, 50 g. Vsem darovalcem najlepša hvala! Spomnite se pri vplačilu naročnine za leto 1931 tudi tiskovnega sklada!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu.

Varno naložen denar, dobro obrestovanje!

Uraduje se v četrtkih 154
dopoldne v Pavličevi ulici 7 v Celovcu.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste v dolgi in težki bolezni obiskovali našega nepozabnega očeta, soproga, gospoda

Valentina Vertič-a

vsem, ki ste prišli od blizu in daleč ga spremit na njegovi zadnji poti naša najlepša hvala.

Zahvaljujemo se posebno preč. g. domačemu župniku dr Sadolšku za zjegove, nam vsem v srce segajoče besede, in domačemu slovenskemu pevskemu zboru za ganljivo lepo pe je na domu in ob odprtem grobu. Za vse izraze sočutja od blizu in daleč naša prisrčna hvala.

Dole — Borovlje, dne 13. decembra 1930.

194 Žalujoča družina Vertičeva.

V 3 dneh **nekadilec.** Pojasnila brezplačno! San tas-Depot, Halle a. S. 122 Z (Deutschland)

Prav srečno, zadovoljno in blagoslova polno novo leto

želim cenjenemu občinstvu ter se priporočam tudi za nadaljna naročila

Matevž Ogris
mizarstvo
Branča vas, p Bistrica v Rožu.

193

Na kili trpeči

se morejo brez bolečin, brez motenja poklica naravnim ortop.-meh. potom, samo z uporabo mojega

avstrijskega patenta

rešiti svojega trpljenja!

Zastonj in neobvezno predvajam osebno v naslednjih krajih:

Beljak . . . Gostilna Lamm na Glavnem trgu: sobota, dne 3. januarja od 8.—3 ure

Celovec . . Koloдvorska cesta 5, hotel Janach: nedelja, dne 4. januarja od 8.—3 ure.

Eno izmed došlih zahvalnih pisem: Vsled uporabe Vašega patenta sem bil v visoki starosti v kratkem času popolnoma rešem moje desnostranske kile in morem Vaš patent vsakemu na kili trpečemu samo najtoplejše priporočati. Sem že 70 let star.

Z odličnim spoštovanjem Louis Schugk.

Pustite si doposlati mojo razjasnilno ilustrovano brošuro proti vpošiljatvi dvakratne pisemske poštnine neobvezno in zastonj.

F. G. Strolfeneder, München, Mauerkircherstr. 8

192

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9.
Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Josip Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenpatz 7.